

Výroční zpráva

za rok 2012

ROME A, o. s.
Žitná 49
110 00 Praha 1
tel./fax: +420 257 329 667, 257 322 987
e-mail: romea@romea.cz
<http://www.romea.cz>

1 OBSAH

1	Obsah.....	2
2	Úvod.....	3
3	Základní cíle.....	3
4	Hlavní činnosti.....	3
5	Úvodní slovo.....	4
6	Projekty realizované v roce 2012	6
6.1	Mediální oblast.....	6
6.1.1	Romano vodi - romský měsíčník.....	6
6.1.2	Zpravodajský server Romea.cz.....	7
6.1.3	Romská internetová televize ROMEA TV.....	12
6.2	Lidsko-právní oblast.....	15
6.2.1	Boj proti násilí z nenávisti a medializace	15
6.2.2	Ethnic Friendly zaměstnavatel	17
6.3	Vzdělávací oblast.....	19
6.3.1	Stipendijní program pro romské vysokoškolské studenty.....	19
6.3.2	Projekt Romský mentor.....	19
6.3.3	Vzájemnou spoluprací neromských a romských žáků k odstranění rasismu a xenofobie ve školách a ve společnosti.....	21
6.3.4	Evropský školicí program pro romské mediátory – ROMED	23
7	Orgány ROMEA, o. s.....	24

2 ÚVOD

Občanské sdružení ROMEA vzniklo 31. 12. 2002 jako dobrovolná nevládní nezisková organizace sdružující romské a neromské občany, jejichž primárním cílem je podpora boje proti rasismu, rozvíjení dodržování lidských práv, napomáhání k rozvoji demokracie a tolerance ve společnosti. Mezi základní poslání patří snaha sdružovat zejména mladé občany romské a české národnosti, kteří chtějí na různých úrovních pomáhat romskému a českému národu ke zlepšení jejich vzájemného soužití.

3 ZÁKLADNÍ CÍLE

Podpora boje proti rasismu, rozvíjení dodržování lidských práv, napomáhání k rozvoji demokracie a tolerance ve společnosti

vydávání nezávislých časopisů, novin i jednorázových publikací o Romech a jejich šíření jak mezi romskou, tak i ostatní populací v celé České republice

podpora vzdělávání Romů, s akcentem na prohlubování znalostí a profesionálních dovedností mladé generace v oblasti mediální, ale i dalších

podpora romských kulturních a všeobecně volnočasových aktivit, zejména romské mládeže

podpora rozvoje romských komunit, pořádání kurzů a školení, výstav romských umělců, propagace romské kultury ve všech jejích odvětvích

vyhledávat, aktivizovat a podporovat v České republice instituce, sdružení i jednotlivce k naplňování cílů uvedených výše.

4 HLAVNÍ ČINNOSTI

Propagační a popularizační činnost, vydávání tiskovin (časopisů), šíření informací prostřednictvím elektronických médií (internet, televize, rozhlas), pořádání výstav a dalších odpovídajících akcí k danému tématu

vzdělávací akce (přednášky, semináře, krátkodobé kurzy, školení)

informační činnost, vyhledávání a shromažďování informací týkajících se Romů

spolupráce s orgány státní správy a samosprávy, napomáhání k lepšímu soužití majoritní společnosti a Romů

spolupráce s romskými organizacemi v ČR i v zahraničí a usilování o zapojení do mezinárodních nevládních struktur zabývajících se romskou problematikou.

Vážení příznivci občanského sdružení ROMEA,

rok 2012 pro nás znamenal již desátý rok existence, ano celých deset let se snažíme svoji činnost rozdělovat do čtyř oblastí, o jejichž smysluplnosti jsme přesvědčeni a navíc se domníváme, že v ní vyplňujeme tu správnou mezeru, nikoliv jen dublujeme práci jiných. Tak tedy pro úplnost jen rekapitulace zmiňovaných oblastí... Především jde o mediální činnost, na tomto poli jsme totiž jediní, kdo systematicky, intenzivně, vzhledem k personálnímu a finančnímu omezení i poměrně velmi rychle, přináší zpravodajství ze života Romů, včetně auditivní a audiovizuální podoby, komentářů atd. Provozujeme nejnavštěvovanější web a trůfám si říci, že vydáváme jeden z nejerudovanějších romských titulů, měsíčník Romano vodi. Zní to možná neskromně, ale na druhé straně se opírám o reálná fakta a skutečnost, že představujeme partnery pro servery, jako je iDNES.cz nebo zpravodajství České televize, Kancelář veřejného ochránce práv nebo úřad zmocněnkyně pro lidská práva, poradce, romské aktivisty i vysokoškoláky, studenty romistiky, novináře. A také jistě nepohodlné ohrožení pro pravicové extremisty a též některé politiky, kteří neváhají napsat do redakce v jednom případě výhrůžky, v druhém alespoň kritické ohlasy.

Vzdělávání znamená základ, vždycky to tak bylo a rozhodně i bude, na něj navazuje možnost uplatnit se na trhu práce, schopnost platit za byt, výdaje spojené se vzděláním dítěte, jeden bludný kruh, z něhož je přece potřeba jednou už vystoupit. A právě proto svoji činnost napínáme i tímto směrem v rámci projektů, jejichž podoba a interaktivnost, stejně jako možnost potkat se s Romy, kteří dosáhli na titul a tím se uplatnili i ve společnosti, snad dostatečně láká a motivuje.

Asistence při hledání zaměstnání a diskriminace v této oblasti, stejně jako vyzdvihování firem, které naopak dávají šanci pracovat všem bez rozdílu, to je cesta, kterou se snažíme razit v oblasti třetí, nesmírně podstatné pro život a vytváření správných hodnot několika generací současně.

Antidiskriminační oblast... tak jí tedy ve zkratce říkáme u nás ve sdružení, konkrétněji jde o projekty, které se snaží odhalit formy diskriminace a diskriminačního chování nebo dokonce násilí z nenávisti, medializovat je a nabízet právní pomoc poškozeným. Spadá sem samozřejmě i monitoring aktivit pravicového extremismu a snah jednotlivých samospráv se s nimi nějak vypořádat a nás zajímá jak.

Rok 2012 znamenal pro náš tým rovněž velké morální ocenění, a to v podobě Ceny Alice Garrigue Masarykové, jež je udělována Americkým velvyslanectvím v ČR od roku 2004 a oceňuje zásluhy ve snaze o dlouhodobý rozvoj v oblasti lidských práv.

12. prosince nám ji předal v Americkém centru velvyslanec Norman Eisen. Ambasádu zaujalo, že se zaměřujeme na příběhy jednotlivců z romských komunit i popis událostí, které by jinak zůstaly nepovšimnuty. „Pracovníci organizace tak činí prostřednictvím tištěného měsíčníku Romská duše, webu Romea.cz a systematickou spoluprací s dalšími majoritními médii. Svoji prací toto občanské sdružení podporuje toleranci a porozumění mezi Romy a zbytkem společnosti a přispívá také k vyváženosti českých médií," uvedl pro tisk Norman Eisen.

Nás tato cena těší, jen dodávám, pro jistotu a úplnost, že není spojena s žádnou finanční částkou, jde zkrátka o výraz uznání naší práce a nás těší, že se s námi přišli alespoň na chvíli z tohoto – pro nás

morálně velmi hodnotného ocenění – „zaradovat“ současní i bývalí kolegové Romey, díky jejichž práci jsme tam, kde jsme, a doufáme, že tenhle nastartovaný směr se nám podaří udržet i další léta.

A nejen cena, ale především ochota jednotlivců z řad Romů, i Neromů, nejen zaměstnanců, ale i dobrovolníků, novinářů, kolegů z neziskového sektoru, být s námi v kontaktu, napsat pro nás něco, pomoci s překladem, to vše pomáhá a my za to opravdu všem vřele děkujeme a doufáme, že aspoň takto můžeme společně přispívat k lepší a tolerantnější společnosti v dnešní době napjaté víc než jindy.

Jarmila Balážová

Předsedkyně sdružení ROMEA

6.1 Mediální oblast

6.1.1 Romano vodí – romský měsíčník

Romano Vodí je romský měsíčník nabízející pohled do života Romů v rámci politické, společenské a kulturní oblasti a vychází již od roku 2003. Za dobu své existence si vybudoval stabilní pozici – články jsou přebírány či citovány majoritními médii, zejména těmi internetovými. Myšlenka na jeho založení vznikla v roce 2007 jako reakce na absenci periodika, které by moderním zpracováním dokázalo zaujmout romské i neromské čtenáře, i když se zabývá „menšinovým“ tématem, a současně jim dávalo prostor vyjadřovat se k dotazům, na něž se je nikdy majoritní média neptají. Ta je totiž pravidelně oslovují jen v případech témat ryze romských nebo spojených s pravicovým extremismem.

Dalším cílem bylo a je motivovat Romy, aby se jeho prostřednictvím začali více angažovat ve věcech veřejných a zapojovat se do širšího společenského života v České republice. Prostřednictvím časopisu také dáváme čtenářům možnost, aby nám posílali tipy a náměty na zajímavé osobnosti nebo události, o kterých můžeme na jeho stránkách čtenáře informovat.

V roce 2012 doznal měsíčník několika zásadních změn – především v oblasti grafiky, a to díky práci dlouholetého spolupracovníka Jiřího Arbe Miňovského. Časopis dostal vzdušnější a odlehčenější grafickou podobu a přináší mnoho kvalitních fotografií, na nichž spolupracujeme s tak význačnými reportážními a uměleckými fotografy, jako je Eva Davidová, Nguyen Phuong Thao, Lukáš Houdek nebo Jiří Salík Sláma.

Zásadní úpravy zaznamenala také oblast rubrik – na zadní straně časopisu se čtenářům představil nový SuperHrdina Bengoro, který komiksovou zkratkou glosuje aktuální události. Uvnitř čísla jsme představili novou rubriku Dvojí pohled, v níž se pomocí spontánního rozhovoru prolínají životní pohledy Romů a Neromů identických profesí. Chceme tak dokázat, že jsme si všichni velmi podobní v okamžiku, kdy se zajímáme o stejné věci, máme identickou profesi nebo podobný zájem.

Tematicky se členění Romano Vodí pro lepší čtenářskou orientaci vyprofilovalo do dvou oblastí – Veřejný prostor a Společnost a kultura.

Měsíčník Romano Vodí i nadále spolupracuje se stálým okruhem externích přispěvatelů, jako jsou například aktivista a novinář František Kostlán, překladatelka a romistka Karolina Rývolová, romistka Inka Jurková a romistka a publicistka Saša Uhlová. Dává prostor novinářům z řad Romů, jako je třeba Patrik Banga nebo Tomáš Bystrý. Hlavním cílem časopisu je přinášet rozhovory vedle romských i s neromskými osobnostmi, které se menšinovou tematikou zabývají, a mohou tudíž do časopisu přinést další zajímavý pohled – například sociolog Ivan Gabal, speciální pedagožka a lektorka Iveta Němečková nebo mluvčí stínové vlády pro lidská práva a rodinu Michalea Marksová-Tominová.

Redakce nadále pokračuje ve spolupráci s veřejně známými Romy, kteří, ačkoliv uspěli ve společnosti, se hlásí ke svému romství a identitě, a mohou tak být pozitivními modely pro romskou komunitu – jako například redaktor České televize Richard Samko, úspěšný módní návrhář Pavel Berky, akademická výtvarnice Ladislava Gažiová, prozaička Irena Eliášová nebo předseda VPORH Čeněk Růžička.

Časopis se dlouhodobě věnuje společensky palčivým tématům, jimiž jsou sociální exkluze, rasismus a anticiganismus, segregace ve vzdělávání, mediální manipulace, korupce, chudoba apod. Rovněž přináší zprávy z oblasti aktuálního a kulturního dění (nejen) Romů v České republice i za jejími hranicemi, nabízí analýzy, reportáže, recenze, fejetony, fotostory, rozhovory, povídky romských autorů a mnoho dalšího.

Letmý výběr z nejzajímavějších témat: leden a únor – rozhovor s předním soudním znalcem Michalem Mazlem, který se dlouhá léta zabývá neonacistickým hnutím, březen – závažné téma romské homoprostitute, duben – vítězný film Berlinale Je to jen vítr, září – inkluzivní vzdělávání, listopad – Requiem za Osvětim skladatele Rogera Moreno Rathgeba.

Měsíčník RV má náklad 1000 kusů a je distribuován také do základních a speciálních škol či knihoven. Vybrané texty jsou dostupné v archivu RV na internetové adrese www.romanovodi.cz.

6.1.2 Zpravodajský server Romea.cz

Způsob informování majoritních médií o romské menšině není uspokojivý – zpravidla se téma do médií dostane jedině tehdy, když s ním má většinová část společnosti takzvaný problém. Vzniká tak neúplný a více či méně pokroucený mediální obraz Romů, který pak společnost přebírá bezesbytku.

Zpravodajský server Romea.cz funguje už od roku 2003 a snaží se nabízet protiváhu – místo, kde se informuje o celkovém, tedy nikoli pouze problematickém dění v životě Romů a kde se tak činí s tolik potřebnou znalostí tématu a souvislostí.

I v roce 2012 jsme dennodenně nabízeli aktuální zpravodajství o věcech, které se Romů jakkoliv dotýkají – o lokální i evropské politice vůči Romům, životě Romů v regionech České republiky, o sociálním systému, školství, dopadech politického rozhodování na život Romů, o problematice sociálního vyloučení, o romské kultuře, literatuře či inspirativních osobnostech z řad Romů.

Prvnímu čtvrtletí roku 2012 na serveru Romea.cz jednoznačně dominovaly tři kauzy. Dvě byly mediální, výrazně zvýšily návštěvnost serveru a týkaly se střelby v Tanvaldu a vymyšlené zprávy o romském pokladníkovi na serveru Parlamentní Listy. Další případ se týkal technického chodu serveru poté, co se stal v lednu terčem opakovaných hackerských útoků.

Nestranná Romea.cz přesto obviněna z nadržování Romům

Hned zkraje roku zhoršil již tak napjaté vztahy mezi Romy a Čechy (myšleno z hlediska národnosti) velmi složitý případ, při kterém byl v prvních vteřinách roku 2012 zastřelen dvaadvacetiletý Rom. Jeho bratr byl postřelen a s vážným zraněním skončil v nemocnici.

Již druhý den po události byl střelec propuštěn. Státní zástupkyně i policisté uvěřili jeho tvrzení, že byl napaden a střílel v sebeobraně. Postup státní zástupkyně ale vyvolal v romské komunitě vlnu nevole.

Server Romea.cz zveřejnil několik článků, kde nestranně zveřejňoval různé výpovědi a názory. I přesto, že jsme ani v jediném článku nevyjadřovali názory sdružení ROMEA, stali jsme se terčem mediálních

útoků ze strany různých bloggerů, kteří tvrdili, že „rasistický server Romea.cz“ se zastává násilníků a zlodějů. Střelec totiž tvrdil, že ho Romové napadli nožem, média spekulovala, že Romové kradli a on je vyrušil. Toto se ale nepotvrdilo.

Přetěžování serveru a hackerský útok

Návštěvnost serveru Romea.cz v lednu překonala všechny dosavadní rekordy. Na stránky zavítalo 224 137 návštěvníků. Ty se staly všeobecně známými a i v souvislosti s velkou medializací hnutí Anonymous, které přetěžovalo různé servery, o to samé se na našich stránkách snažily i skupiny rasistů. Anonymous se od tzv. DDos útoků na server Romea.cz distancovalo.

Kromě těchto přetěžovacích útoků byl napaden server Škola.romea.cz, kde byl změněn úvodní text. Několikrát byly změněny i články na hlavním zpravodajském serveru Romea.cz a vše vyvrcholilo na konci ledna, kdy byla vymazána část databáze serveru.

Ta byla naštěstí zálohována a za pomoci naší partnerské organizace Econnect jsme přešli prozatímně na nový redakční systém. Díky spontánní podpoře našich čtenářů jsme pak přistoupili i k dalším změnám serveru Romea.cz a v současné době dokončujeme redesign serveru a také zkvalitnění ochrany před útoky, kterým jsme čelili.

Parlamentní listy vymyslely protiromskou zprávu. Server Romea.cz je odhalil

Ještě jednou se dostal server Romea.cz na titulní stránky všech zpravodajských serverů, a to v únoru, když jsme přišli na to, že si server Parlamentnílisty.cz kompletně vymyslel zprávu o založení romské politické strany a o tom, že ji krátce na to okradl její pokladník.

Zpráva se stala hitem internetu a sdílelo ji obrovské množství lidí. Bohužel ji převzala i seriózní média, a to aniž by ověřila její platnost. Učinil tak až server Romea.cz. Některá média se pak za uveřejnění zprávy omluvila a redaktoři serveru si mohli přečíst několik pochvalných stanovisek mediálních analytiků.

Za všechny připomeňme, co o práci redaktorů serveru Romea.cz a jejich odhalení napsal komentátor Hospodářských novin Jindřich Šídlo: „Tohle je případ do učebnic žurnalistiky, a pokud možno, už od tohoto semestru.“

Nová verze serveru Romea.cz

V červnu 2012 jsme spustili server Romea.cz s upravenou a podle nás lepší grafikou. Stalo se tak po výše zmíněném napadení serveru hackery. Ve spolupráci s organizací Econnect jsme napřed přešli na nový redakční systém. Vznik nové stránky financovali i naši čtenáři, kteří nám po hackerském útoku spontánně posílali příspěvky. Tímto všem srdečně děkujeme.

Novinek na serveru bylo více. Horní část domovské stránky se změnila barevně. V její další části došlo k zásadní změně. Nyní jsou zde tři sloupce namísto dvou. V levém se zobrazují další důležité zprávy, ve středním jsou odkazy na jiné zprávy, které by čtenář neměl přehlédnout. Jsou zde zvýrazněné i poslední zprávy z námi vybrané rubriky.

Další změny najdete po rozkliknutí jakékoliv zprávy. Šířku prostoru pro zprávu jsme zvětšili, což nám umožňuje používat větší fotografie a čtení je tak pohodlnější. Ke každé zprávě se nově přiřazují tzv. štítky neboli tematické okruhy, díky nimž získá čtenář snadno a rychle přehled o oblasti, která ho zajímá. Zlepšilo se vyhledávání na webu. Po kliknutí na odkaz „rozšířené vyhledávání“ může čtenář vyhledávat v jednotlivých rubrikách, tématech, ale i podle autora. Další novinkou na webu je možnost nechat si od nás pravidelně zasílat na e-mail nově vložené články.

Další hlavní témata, kterým jsme se věnovali v roce 2012

Zachránkyňe pěti životů

Velmi podrobně jsme se věnovali případu Ireny Drevňákové, která 25. července spolu s dalšími zachránila pět lidských životů. K události došlo v Telči, nedaleko bývalé cihelny, kde se nachází menší sociálně vyloučená lokalita. V automobilu sedělo pět mladých lidí mezi patnácti a jednadvaceti lety. Řidič dostal smyk, přejel do protisměru, auto se odrazilo od stromu, vjelo do rybníku Roštejn a zmizelo ve dvoumetrové hloubce – byla z něj vidět pouze část střechy a otevřeného kufru.

V tu chvíli šla okolo Irena Drevňáková, čtyřadvacetiletá matka tří malých dcer, která zavolala záchranku a neváhala zraněné vytahovat z vody. V průběhu zachraňování jí pomohli další dva odvážlivci.

Nešťastné léto v Přednádraží

Podrobně jsme se věnovali i kauze v ostravské lokalitě Přednádraží. Rodiny, které do té doby měly problémy s vadnou kanalizací, o jejíž opravu se město nestará, přišly o pitnou vodu, která byla vypnuta. Po několika týdnech se to samé dělo s elektřinou. Městská část, pod níž Přednádraží spadá, následně ukončila dlouhodobou spolupráci se sdružením Vzájemné soužití a dala mu výpověď ze dvou prostor.

Podle předsedy sdružení Kumara Vishwanathana byla výpověď účelová. „Mám pocit, že jde o útok na svobodu slova a projevu, že se k nám rada městské části Moravská Ostrava a Přívoz tak trochu chová, jako se k lidem chovala předlistopadová moc. Jako by se nás snažili umlčet či donutit k tomu, abychom byli poslušní vůči politickým a ekonomickým zájmům,“ uvedl Vishwanathan pro server Romea.cz. Narazil tak na dlouhodobé podezření, že město či městská část mají s pozemky, na nichž domy v Přednádraží stojí, obchodní úmysly, a proto odtud potřebují Romy dostat.

Krajské volby

Obsáhle jsme se věnovali krajským a senátním volbám. Zaslali jsme vždy šesti lídrům hlavních politických stran v jednotlivých krajích otázky týkající se integrace Romů do společnosti, řešení problémů v oblasti vzájemného soužití, bydlení, zaměstnávání a vzdělávání. Odpovědi jsme začali zveřejňovat v září. Ze 78 oslovených odpovědělo 36 kandidátů napříč politickými stranami.

<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/predvolebni-special-romea-cz-ke-krajskym-volbam-integrace-romu-v-cr-pohledem-temer-80-lidru-jednotlivych-kandidatek>

Pieta v Hodoníně u Kunštátu

Informovali jsme dopodrobna i o každoroční důležité pietě v Hodoníně u Kunštátu. Na místě bývalého koncentračního tábora se zde letos sešly desítky lidí, aby uctily památku obětí romského holocaustu.

Stalo se tak přesně 69 let od největšího transportu Romů z Hodonína u Kunštátu do vyhlazovacího tábora v Osvětimi.

Při příležitosti smutného výročí byl díky péči Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského otevřen zrekonstruovaný barák, který v areálu takzvaného „cikánského tábora“ sloužil jako vězení. Budova je první částí budoucího Památníku romského holocaustu, který má být hotový nejpozději do čtyř let.

Roma Pride 2012

Velkým tématem byl také první ročník Roma Pride 2012, jak informačně, tak názorově. Již během akce vznikla zajímavá debata o tom, co je romská hrdost a zda mají být dnes Romové na co hrdí. „Trefnější by byl název Za obnovení romské hrdosti,“ řekl například Čeněk Růžička, předseda Výboru pro odškodnění romského holocaustu. Miroslav Kováč, který zveřejňuje své komentáře na serveru Romea.cz, napsal, že romská hrdost končí u ohlodávání pašvářů sledujíc kabelovou televizi s výhledem na 12 let starého Opla. Do diskuse jsme zapojili i několik romských teenagerů, kteří jsou na své romství hrdí – během průvodu Prahou při Roma pride vyvolávali mimo jiné i hesla „My jsme hrdí“ či „Kdo neskáče, není Rom, hop, hop, hop.“

Extremismus, rasismus, populismus a diskriminace

Server Romea.cz se pochopitelně zabýval i tématy pro něj obvyklými, jako je například činnost neonacistů a dalších iniciativ a lidí krajní pravice. Popsali jsme například zadržení tří cizinců podezřelých z propagace neonacismu v Žatci.

Zabývali jsme se i pochodem neonacistů v Ústí nad Labem, který šel kolem ubytoven obývaných převážně Romy. Jak je již poměrně často zvykem, proti extremistům se postavili antirasisté. Skupinku příznivců Dělnické strany sociální spravedlnosti (DSSS) a jejich odpůrců k sobě policejní těžkooděnci nepustili.

Srovnání citátů státních úředníků z doby tzv. druhé republiky a protektorátu Čechy a Morava s dnešními citáty některých politiků, především komunálních, ukázalo, že přístup mocných lidí k tomuto tématu a Romům vůbec se příliš nezměnil. Jeden z mnoha příkladů je citát dnešního známého rasisty, senátora Jaroslava Doubravy (sdružení Severočeši.cz): „Mám za to, že armáda by měla být v každém případě připravena, protože to, co se začíná dít, už přesahuje veškeré meze únosnosti... Vláda a zodpovědné orgány státní správy už přehlížejí doslova rasismus ze strany Cikánů...“

Intenzivně jsme se také zabývali životem lidí v sociálně vyloučených lokalitách, konkrétně jejich osudy poté, kdy byli vystěhováni z domů, které majitelé nechali zchátrat. Například lidé z ústeckých Předlic platí několikanásobně více za ubytovnu než za běžný byt, z něhož byli vystěhováni – platí mnohem více i za dopravu dětí do školy.

Dalším tématem byl vztah většinové části společnosti k Romům a kauzy s tím spojené. Více o nich píšeme v části, která popisuje případy násilí z nenávisti a diskriminace.

Informovali jsme i o smutné události: V úterý 25. září 2012 umřel dlouholetý lidskoprávní aktivista a jeden z autorů Romea.cz Jakub Polák. Jeho přátelé a sympatizanti se sešli na akci nazvané

„Antipohřeb“ na pražském Střeleckém ostrově (Polák neměl rád pohřby a rituály s ním spojené, proto se akce jmenovala Antipohřeb). Sešlo se zde odhadem 250 až 300 lidí. Událost byla završena průvodem přes centrum Prahy.

Od 1. 1. 2012 do 31. 12. 2012 bylo publikováno celkem 2 192 článků a videí v českém jazyce a 781 článků v anglickém jazyce.

Podle statistik Google Analytics v roce 2012 navštívilo server Romea.cz 1 129 650 návštěvníků, unikátních návštěvníků pak bylo 490 856, počet zobrazených stránek byl 3 369 019.

Odkazy na jednotlivé články v češtině a angličtině jsou zároveň pravidelně zveřejňovány i na webové sociální síti Facebook, kde má ROMEA, o. s. (<http://www.facebook.com/sdruzeniromea>) přes 5 000 fanoušků.

Server Romea.cz umožňuje, aby mohly i ostatní servery automaticky přebírat aktuální romské zpravodajství, které vytváříme. Zpravodajství provozované sdružením ROMEA naleznete vedle stránek iDnes a Lidových novin také na pravděpodobně největším a nejpropracovanějším serveru monitorujícím český internet www.pravednes.cz. Zprávy a články z časopisu Romano vodí od nás přebírá také například server Mezikulturnidialog.cz nebo news.google.com.

6.1.3 Romská internetová televize ROMEA TV

Vznikla v roce 2007. ROMEA TV i v novém roce 2012 pravidelně dokumentovala aktuální události týkající se Romů v České republice.

Pokračovali jsme v průběžném zveřejňování videozáznamů z různých akcí týkajících se Romů a také ve vysílání pořadu Desetiminutovka, jehož tři romští moderátoři Jarmila Balážová, Richard Samko a Tomáš Bystrý přinášeli divákům rozhovory s výraznými osobnostmi romského původu napříč společenským spektrem.

V roce 2012 bylo odvysíláno deset dílů zpravodajského pořadu HIRI, ve kterém nově došlo k přechodu na tzv. komentované reportáže, díky kterým obsahují více informací. Do pořadu Hiri jsou zařazovány vždy 3–4 reportáže, součástí relace byly i bloky krátkých zpráv z oblasti politické a kulturní. Hlavním jazykem zpráv byla opět romština. Moderátorkou se stala Iveta Kokyová. Největší sledovanost měly záznamy dotýkající se témat rasismu, kriminality a násilí z nenávisli. Zásadní změny se dočkala grafika titulků ROMEA TV u reportáží a záznamů a rozšířil se také rozsah informací v titulcích.

Desetiminutovka

V talk-show Desetiminutovka jsme vyzpovídali celkem 10 různých romských osobností. V lednu to byl humanitární pracovník Ondřej Horváth, který pracoval v Aghánistánu, s Lékaři bez hranic také působil a pomáhal v jižním i severním Súdánu, Somálsku, Keni a Barmě. V únoru byl naším hostem Petr Torák, který nejdříve pracoval u městské policie a dnes obléká policejní uniformu tzv. bobíků v anglickém městě Peterborough. V březnu naše pozvání přijala Yveta Keneti, která pracovala jako učitelka v Bulharsku, kde se zúčastnila jako pozorovatelka prvních svobodných voleb na počátku 90. let. Bulharštinu a srbštinu studovala i na Filozofické fakultě UK a nyní je lektorkou anglického jazyka.

Dalším hostem pořadu Desetiminutovka byla v červenci 2012 Ivanka Mariposa Čonková, studentka DAMU, v září pak ředitel pražského Integračního centra Zdeněk Horváth nebo Juliana Vodrážková, ředitelka stavební firmy ALOP.

V říjnu přijala pozvání do studia Desetiminutovky zpěvačka Monika Bagárová, která vstoupila do povědomí široké veřejnosti díky úspěšné účasti v soutěži Česko-Slovenská SuperStar. Jarmila Balážová v listopadu zpovídala novináře Orhana Galjuse pocházejícího z Kosova, jenž patří k zakladatelům romského divadla v Prozřenu a také romských rozhlasových pořadů na stanici Studio B.

V listopadu byla hostem Desetiminutovky Lýdie Poláčková, bývalá koordinátorka aktivit souvisejících zejména s romskou menšinou pro Magistrát města Ostrava, v prosinci muzikant Emil Baláž, bývalý redaktor a moderátor rozhlasového pořadu O Roma Vakeren a televizního pořadu Romale, který dnes vyučuje na Mezinárodní konzervatoři v Praze. Do studia přišla i Magdalena Karvayová, jež koordinuje aktivity zaměřené na romskou mládež v nadaci Open Society Fund Praha nebo Lukáš Cina, který se umísťuje na nejvyšších příčkách prestižních soutěží ve skateboardingu u nás i v zahraničí.

Hlavní témata, kterým jsme se v roce 2012 věnovali

Během roku 2012 jsme natočili rozhovory se zajímavými osobnostmi, jako jsou Mgr. Lucie Fremlová z organizace Equal, která se zaměřuje na podporu vzdělávání romských dětí, s Pavlem Berkym, vítězem návrhářské soutěže Top Style Designer 2012, nebo debatu Život v ČR na téma Jak se žije veřejně aktivním Romům, jež okolní společnost často vnímá v první řadě v souvislosti s jejich etnicitou a až na místě druhém jako profesionály. Diskutovali Jarmila Balážová, Patrik Banga a Vojtěch Lavička. Z reportáží uvedených na ROMEA TV stojí rozhodně za zmínku i pohřeb významného romského básníka Vlado Oláha, záznam tiskové konference Českého helsinského výboru k vydání stínové zprávy o stavu rasismu v Evropě nebo sestřih protiromské demonstrace v Břeclavi.

Další rozhovory jsme vedli například s Cyrilem Kokym, koordinátorem pro romské záležitosti a integraci cizinců Středočeského kraje, Gabrielou Hrabaňovou z European Roma Grassroots Organization sídlící v Bruselu nebo Adem Ademim, programovým koordinátorem Dekády romské inkluze z Budapešti.

Mezi důležitá videa zveřejněná na Romea TV patří záznamy projevů na Pietním aktu v Letech u Písku. Mluvčími byli například senátor a herec Tomáš Töpfer, zmocněnkyně pro lidská práva Monika Šimůnková, předseda politické strany SRP Štefan Tišer, britská velvyslankyně Sian MacLeod, americký velvyslanec Norman Eisen nebo francouzský velvyslanec Pierre Lévy.

Jako každoročně jsme zaznamenali i jednotlivé koncerty a akce pořádané v rámci světového romského festivalu Khamoro. Tradičně jsme zachytili i defilé účinkujících centrem Prahy a závěrečný galakonzert v pražském klubu Sasazu. Nelze nepřipomenout krátký rozhovor s nejdůležitějším českým zpěvákem populární hudby Karlem Gottem.

V roce 2012 jsme pořídili záznam pietního aktu, který se uskutečnil v bývalém koncentračním táboře v Hodoníně u Kunštátu. Památku obětí romského holocaustu uctili ministr školství Petr Fiala či předseda Společenství Romů na Moravě Karel Holomek ad. Podnětný je také rozhovor s Irenou Drevňákovou z Telče, která je držitelkou pamětní stříbrné medaile Senátu za záchranu pěti lidí z havarovaného auta.

V září jsme se věnovali premiéře filmu Je to jen vítr maďarského režiséra Bence Fliegaufa. Tento snímek si z letošního Berlinale odnesl druhou nejvyšší cenu z hlavní soutěže. Film je inspirován skutečnými událostmi a zachycuje jeden den ze života romské rodiny v atmosféře strachu z brutálních útoků neonacistů, při nichž bylo zavražděno šest lidí včetně žen a dětí a desítky dalších byly zraněny.

V další reportáži jsme navštívili mladé romské studenty, kteří se sešli v Choceradech, kde Nadace OSF Praha pořádala již druhé takové setkání. Letos se orientovalo více na etnicitu a její vnímání v kontextu dnešní doby a my jsme, stejně jako z minulého srazu, přinesli video reportáž a rozhovory s účastníky akce.

V nejprestižnější pražské koncertní síni se 4. listopadu 2012 představilo českému publiku hudební dílo Requiem za Osvětim, které složil romský umělec Roger Moreno Rathgreb poté, co navštívil koncentrační tábor v Osvětimi. Zahrála ho Romská a Sinti filharmonie z Frankfurtu nad Mohanem, v níž vystupuje 75 profesionálních romských umělců převážně z Německa, Maďarska a Rumunska. ROMEA TV kromě záznamu části koncertu přinesla i rozhovor s autorem hudebního díla.

Mezi videa zveřejněná v roce 2012 na ROMEA TV, která stojí za zhlédnutí, patří také Reportáž z Ústí: Jak se zachází s těmi nejchudšími? Vrazí se na ubytovnu, ať platí ještě víc, jež obsahuje rozhovory s vystěhovanými rodinami z ústeckých Předlic.

Všechna videa byla umístována i na server YouTube.com, konkrétně na <http://www.youtube.com/romea01>.

6.2 Lidsko-právní oblast

6.2.1 Boj proti násilí z nenávisti a medializace

I v roce 2012 jsme se v rámci projektu intenzivně zabývali konkrétními případy násilí z nenávisti či diskriminace a souvisejícími tématy, jako je například činnost neonacistů a krajní pravice vůbec. Počet násilných napadení neklesá, případy osobní či skupinové diskriminace jsou na vzestupu.

Případy násilí z nenávisti a diskriminace – příklady

Počátku roku 2012 dominovala kauza zastřelení Roma v Tanvaldu. Případ zhoršil již tak napjaté vztahy mezi Romy a Neromy. V prvních minutách roku byl zastřelen Rom (22 let). Jeho bratr byl postřelen a s vážným zraněním skončil v nemocnici. Již druhý den po střelbě byl střelec propuštěn. Státní zástupkyně i policisté uvěřili jeho tvrzení, že střílel v sebeobraně. To vyvolalo v romské komunitě vlnu nevole. Střelec tvrdil, že ho Romové napadli nožem. V dokumentu Českého žurnálu, který je natočen pro Českou televizi, se však objevil svědek, který tvrdí, že to není pravda. Státní zastupitelství však kauzu již před tím uzavřelo.

Zabývali jsme se již druhým případem úmrtí Roma, který zemřel po policejním zásahu. Šlo o Ludovíta Kašpara (33 let), otce tří dětí z Kynšperka nad Ohří. Jeho příbuzný vylíčil událost takto: „Ludovít, mírně napitý, strčil do nějaké ženy, aniž by jí ublížil. Ta zavolala policisty. Ti přijeli, dali mu pouta a začali jej kopat a mlátit. Při tom použili buď obušky, nebo elektrické paralyzéry, to není jisté.“ Mluvčí záchranné služby k tomu řekla: „Muž měl zástavu srdce, nedýchal. Zhruba za 20 minut se lékaři podařilo muže oživit. Převezli jsme ho na oddělení ARO sokolovské nemocnice. Muž měl na těle mnohačetné podlitiny.“ Nikdo nebyl obviněn.

Útoky na bezdomovce prudce vzrostly. V červnu došlo v Olomouci ke dvěma útokům, což bylo ten rok již čtvrté takové napadení v tomto městě. V Ústí nad Labem vyhořel bývalý hotel Máj, obývaný asi deseti bezdomovci. V pražské Libuši strážníci ubili k smrti psa jednoho z bezdomovců. Trojice mladíků, která se v lednu doznala k vraždě Romky v Praze 3, přepadávala lidi v této čtvrti pravidelně, nejčastěji právě bezdomovce. Podle bezdomovců šlo o sympatizanty extremistických hnutí, kteří na ulici hajlovali. Tuto verzi potvrdil místní obyvatel, kterého napadli při venčení psa.

Zabývali jsme se i soudem se žháři, kteří vhodili zapálenou pochodeň do okna romské rodiny v Býchorech na Kolínsku. Rodina je postižena především psychicky, odešla z bytu, který vlastnila, a dodnes se do obce ze strachu nevrátila. Pachatelé se před útokem na Facebooku vyjadřovali rasisticky a protiromsky. Nejtvrdší trest byl přidělen Vojtěchovi Vyhnánkovi, jenž vhodil zapálenou louč do okna rodinného domu. Soud mu uložil 4 roky nepodmíněně za pokus o těžké ublížení na zdraví s rasovým motivem. V domě bylo v době útoku pět dospělých a čtyři děti. Ostatní tři dostali podmíněčné tresty.

V Klatovech proběhl soud se dvěma rasistickými násilníky, kteří přepadli rodinu Červeňákových v Nýrsku. Obžalovaní nejprve bezdůvodně napadli děti. Ty před nimi začaly utíkat a část z nich se běžela schovat k rodičům. Útočníci se začali do domu dobývat a chtěli udeřit baseballovou pálkou dívku, která stála u okna v přízemí. Pan Červeňák poté otevřel dveře od bytu a snažil se dostat útočníky co nejdále od dětí. Jeden z obžalovaných ho však srazil na zem a začal ho škrtnout mikinou. Rasisticky přitom pokřikovali. Oba dostali podmínku.

Na trestný čin těžkého ublížení na zdraví s následkem smrti překvalifikovala policie počínání muže, který v Chotěbuzi na Karvinsku zastřelil Roma do hlavy výstřelem šípů z kuše. Nedaleko jeho bydliště zastavilo auto se čtyřmi Romy, kteří dle vlastního vyjádření přijeli na vedlejší zbořeniště sbírat kovový šrot. Během vyšetřování se nepotvrdilo tvrzení pachatele, že Romové přijeli krást. Policejní pes nenašel žádné pachové stopy, které by svědčily o přítomnosti Romů přímo u jeho domu. Podle bratrance zastřeleného na ně útočník křičel: „Vy kurvy černé, já vás zabiju!“ Muž dostal za zabití 10 let.

Psali jsme i o napadení Mariana Dancsa, lídra kandidátky hnutí OMMO v Ústeckém kraji. Dancso byl přepaden dvěma neznámými pachateli, kteří jej po východu z domu udeřili neznámým předmětem. Snažil se bránit, ale následovaly údery pěstmi, když byl sražen na zem, také kopance. Jeho napadení má dle vedení OMMO i nepřímou souvislost s tím, jakým způsobem je eskalována celková situace na Mostecku, Varnsdorfsku a dalších místech Ústeckého kraje směrem k menšinám, zejména Romům.

Čtrnáctiletý chlapec z Ostravy skončil v nemocnici s krvácením do mozku. Chlapec si držel kolo, které dostal jeho kamarád k narozeninám. Načež ho začal honit údajný majitel kola, který tvrdí, že bylo ukradeno. Podle chlapcovy výpovědi jej tento člověk za pomoci dalších zmlátil včetně zkopání, když ležel na zemi. Policie přesto hodnotila jeho napadení jako pouhý přestupek proti soužití.

Osvobozen byl znovu muž, který napadl lidskoprávního aktivistu Ondřeje Cakla během neonacistické demonstrace v listopadu 2008 v Litvínově. Odvolací soud v Mostě zprostil viny obžalovaného stejně jako rok předtím. Podle Caklovy zmocněnkyně Kláry Kalibové je to projevem neschopnosti justice.

Důležitým tématem, k němuž se vracíme, je připomínka rasistických vražd. Snažíme se o těchto případech, které se v České republice odehrávaly v 90. letech, najít co nejvíce doposud neznámých podrobností a aktualizovat stávající články.

Související témata

Popsali jsme zadržení tří cizinců podezřelých z propagace neonacismu v Žatci. Zabývali jsme se i pochodem neonacistů v Ústí nad Labem, který šel kolem ubytoven obývaných převážně Romy. Proti extremistům se tu postavili jejich odpůrci. Porovnali jsme citáty státních úředníků z doby tzv. druhé republiky a protektorátu Čechy a Morava s dnešními citáty některých politiků, především komunálních. Ukázalo se, že přístup mocných lidí k tomuto tématu a Romům vůbec se nezměnil. Jeden z více příkladů je citát dnešního známého rasisty, senátora Jaroslava Doubravy (Severočeši.cz): „Mám za to, že armáda by měla být v každém případě připravena, protože to, co se začíná dít, už přesahuje veškeré meze únosnosti... Vláda a zodpovědné orgány státní správy už přehlížejí doslova rasismus ze strany Cikánů...“

Zabývali jsme se i břeclavskou lží a dalšími smyšlenými útoky. Petr (15 let) si vymyslel, že jej přepadli Romové, v Břeclavi kvůli tomu proběhla společná protiromská demonstrace extremistů a místních lidí. Až poté chlapec přiznal, že si zranění způsobil sám. Neblahou roli sehrála v případě jeho matka, která nepravdivě informovala o tom, že jejího syna přepadli tři Romové a poté spolupracovala s představiteli extremistické DSSS na přípravě demonstrace. V této souvislosti jsme popsali patnáct případů, kdy smyšlená zpráva vzbudila negativní emoce vůči Romům.

6.2.2 Ethnic Friendly zaměstnavatel

Myšlenka certifikace zaměstnavatelů za účelem podpory rovného zacházení s lidmi menšinového etnického původu a zvýšení jejich zaměstnanosti vznikla v roce 2006. V průběhu roku 2007 pak byla občanským sdružením IQ Roma servis definována koncepce značky Ethnic Friendly zaměstnavatel, která byla šířena jako hlavní nástroj projektu na prosazování zásady rovného zacházení s etnicky odlišnými pracovníky na trhu práce.

Značka slouží k ocenění zaměstnavatelů dodržujících zásadu rovného zacházení a podporujících fungování nediskriminačního prostředí a vztahů.

Od roku 2010 se na realizaci projektu podílí i občanské sdružení ROMEA jako partner.

Šíření značky Ethnic friendly zaměstnavatel během roku 2012

ROMEA, o. s. využilo k šíření značky Ethnic Friendly zaměstnavatel Mezinárodní den Romů a 8. dubna 2012 uspořádalo ve spolupráci s klubem Cross akci „ETHNIC FRIENDLY GHETTOLLEGE“.

Cílem bylo v přitažlivě pojatém programu přiblížit současné problémy společnosti, zaměstnávání menšin a veřejného vystupování v médiích.

První část programu patřila projekci dokumentárních filmů Černá srdce a Rom ID, které doplnila diskuse s tvůrci. Následovala diskuse Jarmily Balážové s novinářem a aktivistou Patrikem Bangou a houslistou Vojtou Lavičkou, v níž se v návaznosti na předchozí Bangovo kontroverzní vystoupení v televizním pořadu Hyde Park probírala zejména citlivá témata jednotlivých podob romské etnoemancipace, proměna diskurzu romské intelektuální reprezentace či validita užívání termínu „cikán“.

Nakonec přišla na řadu hudební část večera, ve které vystoupili hudebníci zvučných jmen – instrumentalista Mário Bihári, legendární rokycanská kapela Kale a nová formace Bitumen Beat. V průběhu akce si návštěvníci mohli rovněž prohlédnout cyklus dokumentárních fotografií na téma života Romů v osadách na východním Slovensku, který zdokumentoval Karel Tůma.

Poslání značky Ethnic friendly zaměstnavatel bylo propagováno i v rámci oslav MDR pořádaných Městskou částí Praha 14, Hlavním městem Praha a občanským sdružením ROMEA. Akce s názvem „Setkání kultur“ byla na Praze 14 pořádaná zejména proto, že v této městské části žije mnoho Romů a také příslušníků jiných menšin. Akce tedy měla přispět i ke vzájemnému dialogu nejen mezi těmito menšinami, ale hlavně mezi nimi a většinovou společností. I proto bylo do programu zařazeno představení dalších kultur. Kromě představení projektů sdružení ROMEA se lidé účastnili pestrého hudebního programu, tanečních vystoupení, měli možnost využít služeb kartářky, ochutnat vietnamská jídla a seznámit se s činností vietnamského klubu Hanoi.

Kampaň My Pracujeme

1. srpna zahájila společnost IQ Roma servis a sdružení ROMEA novou kampaň s cílem upozornit na stále se zhoršující postoj české veřejnosti vůči Romům. Projekt s názvem „Romové pracují a chtějí pracovat“, navazující na loňskou kampaň „Neviditelní“, reagoval na situaci, kdy jsou jednotliví Romové stále nuceni čelit diskriminaci a ponižujícímu přenosu negativních kolektivních předsudků (lidé, kteří

nepracují a pracovat nechtějí, žijí ze sociálních dávek, v práci neobstojí ad.) a kdy politická uskupení nacionalistického či populistického ražení zneužívají Romy pro zvýšení vlastní mediální pozornosti.

Nová kampaň byla vystavěna na paradoxech, vtipu i pragmatické pozitivní argumentaci šikovných Romů-jednotlivců. Hlavními nosiči byla reklama v dopravních prostředcích, internet a venkovní kontaktní akce.

Noví nositelé značky

Značkou Ethnic friendly zaměstnavatel garantující rovné zacházení s etnicky odlišným obyvatelstvem bylo dosud oceněno již více než 60 subjektů v České republice. V tomto roce jsme oslovili více než 250 společností, a tak se k držitelům značky přiřadilo dalších sedm: 4 - Volnočasová, o. p. s., Alop, Pozemní stavitelství spol. s r. o., Základní škola Grafická z Prahy 5, J+J školní jídelny s. r. o., Strabag a. s., ZŠ Boleslavova Praha 4 a Fakultní nemocnice Brno.

Slavnostní ceremoniál, tentokrát v pražském Goethe Institutu, byl již pátým v řadě za dobu existence projektu. Samotného předávání se ujaly známé osobnosti jako kandidátka na prezidentku Táňa Fischerová, bývalý premiér Vladimír Špidla, zástupkyně Goethe Institutu Susan Zerwinsky či zástupkyně Hospodářské komory Veronika Rýcová.

6.3 Vzdělávací oblast

6.3.1 Stipendijní program pro romské vysokoškolské studenty

Hlavním cílem programu je skrze stipendia zvýšit vzdělanostní úroveň romské minority, podpořit romské profesionály a působit desegregačně na vzdělávací systém.

V roce 2012 Romský vzdělávací fond (REF) vyhlásil třináctý ročník pamětního univerzitního stipendijního programu pro romské vysokoškolské studenty (RMUSP) v bakalářském, magisterském a doktorandském programu. Stipendijní program se vztahuje na občany 13 zemí střední a východní Evropy. Program v České republice, který ROMEA, o. s. koordinuje, podporuje studenty denní i dálkové formy studia a bez omezení věku žadatelů.

Výše stipendia je vypočítávána na základě částky 80 eur na studijní měsíc a studenti jej musí využít na pokrytí výdajů za učebnice, poplatky za zkoušky a částečně na náklady spojené s bydlením.

Program byl vyhlášen v dubnu 2012 a propagován do data uzávěrky 15. května 2012. V Praze, Brně a Ostravě proběhly informační schůzky pro žadatele. Informace o programu byly šířeny pomocí informačních serverů, dalších médií a dostupných komunikačních kanálů zejména možným žadatelům, pracovníkům středních a vysokých škol, zástupcům státní správy a neziskových organizací. Již druhým rokem byly žádosti podávány pouze elektronickou formou prostřednictvím on-line aplikace.

Do 15. května, na kdy byla stanovena uzávěrka programu, bylo přijato 60 žádostí. V průběhu června ohodnotila Národní výběrová komise žádosti. V červenci byly v České republice poprvé uspořádány pohovory s žadateli nastupujícími do prvních ročníků VŠ. Poté následovala porada komise a zástupců REF s cílem posouzení vhodných žadatelů o stipendium RMUSP. Žadatelé museli prokázat své studijní výsledky, odhodlání ke studiu i další zkušenosti. Do 15. října pak žadatelé dokládali potvrzení o studiu na akademický rok 2012/2013.

V listopadu byli žadatelé informováni o výsledcích stipendijní soutěže. 29. listopadu se konalo slavnostní setkání romských vysokoškolských studentů, kteří se stali úspěšnými stipendisty Romského vzdělávacího fondu. V rámci slavnostního ceremoniálu oceněných stipendistů mohli romští univerzitní studenti sdílet zkušenosti a diskutovat se zástupci REF či reportérem ČT Richardem Samkem.

Celkově bylo podpořeno 43 vysokoškolských studentů, kterým bylo rozděleno 48 132,2 eur. Stipendium získalo 28 studentů bakalářského studia, 13 studentů magisterského studia a 2 studenti doktorandského studia. V prezenční formě studovalo 21 studentů, zbylých 22 studentů absolvovalo studium v kombinované formě. Mezi nejoblíbenější obory romských uchazečů o stipendium patří pedagogika, dále obory ekonomické, humanitní studia, ale i lékařství či technické obory.

6.3.2 Projekt Romský mentor

Hlavním cílem projektu je přispět k integraci znevýhodněných dětí prostřednictvím realizace volnočasových aktivit z oblasti umění a kultury na školách.

Projekt do České republiky přinesla organizace Open Society Foundations (OSF) v rámci Programu umění a kultura Budapešť, která jej plně financuje. Projekt probíhá v rámci Dekády romské inkluze.

V Česku probíhala realizace prvního ročníku projektu ve školním roce 2011/2012. Projekt úspěšně probíhá v Bulharsku, Maďarsku, Makedonii a na Slovensku.

Kromě získávání dovedností z konkrétní umělecké oblasti projekt přispívá k:

- posílení vzájemného poznání romské i neromské kultury – projekt je otevřen smíšeným skupinám dětí, pomáhá tak zvyšovat vzájemné porozumění a toleranci, přispívá k integraci dětí na školách,
- rozvoji sebevědomí a představ budoucnosti (nejen) romských dětí prostřednictvím procesu učení pod vedením romských mentorů (pozitivní vzor úspěšné romské osobnosti),
- vytvoření otevřené atmosféry, podněcující osobnostní rozvoj dětí, skupinovou spolupráci, sociální kompetence, vznik přátelských vazeb mezi romskými a neromskými dětmi, posílení identity romských dětí díky poznání romské kultury a historie.

Realizace volnočasových aktivit probíhá v průběhu školního roku, kdy se romský mentor pravidelně schází se skupinou dětí ve škole, prostorách neziskových organizací, nízkoprahových zařízení apod. Mentor je respektovaný romský profesionál – projektu se účastní známé i institucionálně kvalifikované osobnosti (např. výtvarnice, baletka, módní návrhář, hudebníci, zpěvačka, rapper a spisovatelka). Pod jeho vedením se děti věnují umělecké oblasti – podle daného profesního zaměření. Mentor úzce spolupracuje s pedagogem – tvoří jeden tým a společně s dětmi tvoří a naplňují tematický plán šestnácti obsahově propojených setkání. Poslední aktivita je určitým vrcholem projektu, kde je uspořádáno představení či výstavka děl dětí. Týmy mentor – pedagog se účastní průběžných školení.

Realizace prvního ročníku započatá v roce 2011 pokračovala v první polovině roku 2012. Projektu se ze známých romských osobností a umělců v prvním ročníku zúčastnil například novinář Patrik Banga, který se na kladenské škole věnoval mediální tvorbě, kde následně navázala výtvarnými aktivitami Julie Kitanovská. Médii se věnoval i žurnalista a moderátor Martin Grinvalský v Ostravě, kde se děti seznámily s televizním prostředím, ale i literaturou. Akademická malířka Laďa Gažiová s dětmi v průběhu roku objevovala různé kreativní možnosti výtvarného vyjádření. Student oděvního designu a začínající módní návrhář Pavel Berky představil dětem svět módy a módního návrhářství. Oba působili na pražských základních školách. Zpěvačka Pavlína Matiová se s dětmi ze Slaného věnovala rozvoji nejen pěveckých, ale všech muzikálových dovedností. Zpěv, hudba a romská kultura byly hlavními tématy ve skupinách hudebníků Kristiána Drápáka v Chomutově a Ivana Kandráče ve Valašském Meziříčí. Všestranně muzikálně nadaná Marcela Surmajová se s dětmi z Krásné Lípy a Horního Podluží věnovala všem prvkům dramatického umění. Spisovatel Michal Šamko seznamoval děti v Českých Budějovicích s literaturou a divadlem.

Celoroční práce skupin dětí pod vedením romských umělců a pedagogů vyvrcholila na závěrečném vystoupení ve čtvrtek 14. června 2012. Děti za podpory mentorů a pedagogů předvedly úžasné výkony a spontánně sdílely své pocity.

Celkem bylo do projektu ve školním roce 2011/2012 zapojeno 13 učitelů a 10 romských umělců z různých krajů ČR. Realizovala se série 16 obsahově propojených aktivit – tedy celkem 136 setkání dětí a romských mentorů a do projektu bylo zapojeno 140 dětí.

Pro další školní rok 2012/2013 bylo vybráno celkem 8 subjektů a 8 romských umělců z různých krajů ČR. Realizace druhého ročníku byla posunuta z administrativních důvodů na leden 2013, ale některé skupiny svou činnost zahájily již na podzim roku 2012. Stejný formát projektu tak umožní celkem 128 setkání dětí a romských mentorů.

Druhého ročníku se účastní dvě skupiny z Prahy – ZŠ Letohradská, s malířkou Ladislavou Gažiovou a komunitní centrum Prádelna s módním návrhářem Pavlem Berkym, ZŠ ve Slaném se zpěvačkou Pavlínou Matiovou, sdružení CEDR v Krásné Lípě s všestranně nadanou Marcelou Surmajovou, ZŠ Pudlov v Bohumíně s rapperem a kick-boxerem Lukreciem Changem, ZŠ Mariánské hory v Ostravě s baletkou Bibianou Polákovou, ZŠ v České Třebové se spisovatelkou Evou Danišovou a v neposlední řadě sdružení Džas jekhetane jekhe dromeha ve Valašském Meziříčí s hudebníkem Ivanem Kandráčem.

Projekt „Roma Mentor Project“ financuje nadace Open Society Foundations v rámci Programu umění a kultura Budapešť.

6.3.3 Vzájemnou spoluprací neromských a romských žáků k odstranění rasismu a xenofobie ve školách a ve společnosti

Tříletý projekt tvořený pěti klíčovými aktivitami podporoval rovné příležitosti romských žáků ve vzdělávání, posiloval motivaci těchto dětí a jejich rodičů účastnit se vzdělávacího procesu. Projekt zaplňoval informační mezeru na ZŠ a SŠ o socio-kulturních aspektech Romů a vytvářel vůči minoritám otevřené a tolerantní klima zejména ve školách. Tento projekt byl zahájen v září 2009 a trval do srpna 2012. Klíčovými partnery projektu jsou ZŠ Most a Masarykova Univerzita v Brně. Projekt tvoří pět základních aktivit:

- Časopis pro multikulturní mládež Romani Voďori
- Vzdělávací interaktivní server nejen o Romech www.romanovodori.cz
- Přednášková činnost pro ZŠ
- Vydání metodické příručky pro pedagogy ZŠ a SŠ na téma Jak využívat dějiny a literaturu Romů ve výuce na 2. stupni ZŠ
- Semináře pro pedagogy ZŠ

Do projektu bylo zapojeno 10 základních škol z ČR, na 400 žáků 2. stupně a 120 pedagogů. Nabízel rozličné aktivity, jejichž prostřednictvím po dobu tří let žáci aktivně hledali a uvědomovali si svůj postoj mimo jiné k menšinám a testovali míru své zvědavosti, otevřenosti i odvahy veřejně k nim vyjádřit svůj vztah. Pedagogové, jakožto ti, kteří spoluformují postoje žáků ke společensky důležitým otázkám, museli v rámci aktivit nejdříve sami prokázat otevřenost, skrze niž pak mohou nezaujatě vyučovat a spoluvytvářet ve škole atmosféru založenou na respektu, nikoli na stereotypním a předsudečném smýšlení.

Spolupracující školy: ZŠ M. C. Sklodovské (Jáchymov), ZŠ V Sadech (Havlíčkův Brod), ZŠ Kladruby, 5. ZŠ Most, ZŠ Bulharská (Ostrava), ZŠ Studánka (Pardubice), ZŠ Národní (Prachatice), ZŠ Boženy Němcové (Přerov), Masarykova ZŠ (Tanvald), ZŠ TGM (Zastávka u Brna).

Časopis pro multikulturní mládež Romano Voďori (Romská dušička)

Počet vydaných čísel: 12

Počet dětských redaktorů: 89

Webové stránky: www.romanovodori.cz

Spolutvůrci byly žákovské redakce na 2. stupni deseti ZŠ, jež byly vybírány z regionů s vyšším podílem etnických a národnostních menšin. Hlavní redakce sídlila v 5. ZŠ Most na sídlišti Chanov. Do tvorby se zapojili i odborníci jako například redaktor týdeníku Respekt Tomáš Lindner, Jana Hradilková ze sdružení Berkat, novinářka Saša Uhlová a další. Dvuměsíčník zaměřený vždy na vybrané téma (např. Homosexualita, Asie, Sny, Konflikty, Muži-ženy, Místo pro život apod.) zahrnoval ve velké míře články dětských redaktorů, dále psychologickou poradnu Dany Hajné, dvoujazyčný komiks malířky Ladi Gažiové, seriál o romské historii či rozhovory s osobnostmi (Jan Musil, Petra Procházková, Petr Vacek a další), které zpravidla pořídily samy dětské redakce.

Desítky mladých redaktorů díky práci pro časopis cvičily nejen své jazykové schopnosti, ale zejména se učily tvůrčímu psaní, utváření názoru, jeho obhajobě a srozumitelné formulaci čtenářům. A respektu k odlišnostem mezi lidmi. Magazín byl zdarma distribuován do 300 ZŠ v ČR, kde byl k dispozici žákům a jakožto neformální pomůcka k výuce i pedagogům.

Série workshopů na základních školách

Počet uskutečněných workshopů: 30

Počet podpořených dětí: 1243

První série workshopů (2009/2010) na téma Předšudky a stereotypy výtvarnou, dramatickou a diskusní formou pomáhala dětem správně porozumět těmto termínům a uvědomit si jejich úskalí. Druhá série workshopů (2010/2011) byla věnována romské historii – setkání s pamětníkem a vypravěčem o romském holocaustu či aktivní seznamování s etapami romských dějin upozornilo žáky na samotnou existenci dějin Romů i umožnilo spoluprožít některé její okamžiky. Třetí série (2011/2012) přivedla žáky k tvůrčí spolupráci s osobnostmi z řad menšin a cizinců v ČR, a to v rámci divadelní, návrhářské, sprejerské či tanečně-pohybové dílny.

Metodická příručka Druhá směna – Jak využívat dějiny a literaturu Romů ve výuce na 2. stupni ZŠ

Distribuce: 3740 ZŠ a víceletých gymnázií

Unikátní učební pomůcka pro pedagogy 2. stupně ZŠ vytvořená týmem romistů, historiků a metodiků, jež je nyní k dispozici v každé ZŠ a vybraných víceletých gymnáziích, dokazuje, že výuka povinného průřezového tématu „multikultura“ (a „Romové“ obzvlášť) může vypadat i jinak než často praktikované „povídání o nich, jejich odlišnostech, poznávání jejich folkloru apod.“, vyvolávající u žáků (ale i pedagogů) mnohdy nechuť a otázku: Proč se o nich zase učíme?

Publikace je tvořena dvěma částmi – z jedné strany literaturou Romů, využitelnou zejména pedagogy českého jazyka (i občanské, mediální či etické výchovy), po otočení knihy na druhou stranu pak dějinami Romů, převážně určenými vyučujícím dějepisu. Literární tvorba Romů či vzpomínky pamětníků jsou zrovna tak plnohodnotným materiálem, na němž lze zabývat se cíleně těmito oblastmi života Romů, ale i praktikovat a procvičovat běžné učivo.

Publikace obsahuje výkladové části, cenné obrazové přílohy a metodiky stavící na licencovaném programu Čtením a psaním ke kritickému myšlení.

Semináře pro pedagogy na téma Jak využívat dějiny a literaturu Romů ve výuce na 2. stupni ZŠ *Počet podpořených osob: 120*

120 pedagogů ZŠ se dozvědělo, v čem z pohledu školství tkví potenciál romských dějin a literatury a jak s nimi mohou pracovat napříč řadou vyučovaných předmětů. Semináře seznamovaly s nedávno vydanou publikací Druhá směna. V teoretické části semináře pedagogové poznali romskou historii a literaturu, v praktické si vyzkoušeli vybrané metodiky z publikace.

6.3.4 Evropský školící program pro romské mediátory – ROMED

Česká republika se v roce 2011 nově připojila k evropskému programu ROMED (Evropský školící program pro romské mediátory), který z iniciativy Rady Evropy vznikl v patnácti evropských státech coby podpora sociálního začleňování Romů. Národním koordinátorem programu pro ČR se stalo občanské sdružení ROMEA. V roce 2012 ROMEA po logistické stránce zajišťovalo třetí setkání romských mediátorů programu ROMED v České republice

Program usiluje o zlepšení spolupráce mezi mediátory a zástupci veřejných institucí a místních samospráv, které by mělo přispět právě k větší efektivitě aktivit v oblasti integrace sociálně vyloučených Romů.

Skrze program tak získávají podporu lidé, kteří jakožto mediátoři v jednotlivých regionech zprostředkovávají kontakt mezi romskou komunitou a veřejnými institucemi; terénní pracovníci, romští poradci, pedagogičtí asistenti apod. Pracovní skupina mediátorů by se měla pravidelně scházet na společných schůzkách a seminářích, získávat zde nové poznatky a dovednosti v oblasti metodiky práce mediátora, diskutovat o svých problémech a také konfrontovat své postupy a snahy na poli sociálního začleňování Romů s pozvanými zástupci místních samospráv.

První dva semináře se uskutečnily v červnu a říjnu v roce 2011 v Praze. Třetí setkání se uskutečnilo v roce 2012, konkrétně 26.–27. října v pražském hotelu Olšanka. Po administrativní a technické stránce ho ve spolupráci se sekretariátem Rady Evropy zajišťovalo ROMEA, o. s. V otázkách týkajících se programu jednání byl požádán o spolupráci Mgr. Ondřej Klípa, člen Ad-hoc výboru Rady Evropy pro záležitosti Romů (CAHROM).

Program setkání se zaměřil na sdílení zkušeností mezi mediátory a zástupci samospráv a tematizaci různých pojetí mediace v souvislosti s integrací Romů. Se svými příspěvky vystoupila Agentura pro sociální začleňování, Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra, o. s. Rubikon – probační a mediační služba a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Sobotní školení romských mediátorů probíhalo pod taktovkou certifikovaných profesionálů Calina Ruse a Kumara Vishwanathana.

V současnosti je do programu zapojeno 22 mediátorů – převážně Romů, kteří působí jako terénní sociální pracovníci, romští poradci, koordinátoři romských poradců, asistenti pedagoga apod.

předsedkyně sdružení:

Mgr. Jarmila Balážová

výkonný ředitel:

Ing. Zdeněk Ryšavý

členové výkonného výboru:

Mgr. Jarmila Balážová, Ing. Zdeněk Ryšavý, František Kostlán

ROZVAHA

ke dni . . . . **31. 12.** . . . . . **2012** . . . .

(v tisících Kč)

IČ
2 6 6 1 3 5 7 3

Název, sídlo a právní forma

účetní jednotky

ROME A občanské sdružení

Nad Primaskou 38

Praha 10

10000

občanské sdružení

AKTIVA

	Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
A. Dlouhodobý majetek celkem	1		
B. Krátkodobý majetek celkem	41		2 221
B. II. Pohledávky celkem	52		2 070
B. II. 1. Odběratelé	53		1
B. II. 4. Poskytnuté provozní zálohy	56		60
B. II. 17. Jiné pohledávky	69		2 009
B. III. Krátkodobý finanční majetek celkem	72		148
B. III. 1. Pokladna	73		76
B. III. 3. Účty v bankách	75		72
B. IV. Jiná aktiva celkem	81		3
B. IV. 1. Náklady příštích období	82		3
AKTIVA CELKEM	85		2 221

PASIVA

	Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
A. Vlastní zdroje celkem	86		-1 026
A. II. Výsledek hospodaření celkem	91		-1 026
A. II. 1. Účet výsledku hospodaření	92	XXXXXXXXXXXXXXXX	-240
A. II. 2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	93		XXXXXXXXXXXXXXXX
A. II. 3. Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	94		-786
B. Cizí zdroje celkem	95		3 247
B. III. Krátkodobé závazky celkem	106		1 569
B. III. 1. Dodavatelé	107		122
B. III. 4. Ostatní závazky	110		75
B. III. 5. Zaměstnanci	111		90
B. III. 7. Závazky k institucím soc. zabezpečení a veř. zdrav. pojištění	113		761
B. III. 9. Ostatní přímé daně	115		411
B. III. 22. Dohadné účty pasivní	128		110
B. IV. Jiná pasiva celkem	130		1 678
B. IV. 2. Výnosy příštích období	132		1 678
PASIVA CELKEM	134		2 221

Podpisový záznam statutárního orgánu:

Podpis osoby odpovědné za sestavení:

Razítko

Okamžik sestavení: 16.9.2013

Ing. Zdeněk Ryšavý

Ing. Jan Hrubý

Předmět činnosti č. 1 : spolková činnost zaměřená na romskou komunitu

Předmět činnosti č. 2 :

Výkaz zisku a ztráty

ke dni . . . . **31. 12.** . . . . . **2012** . . . .

(v tisících Kč)

IČ
2 6 6 1 3 5 7 3

Název, sídlo a právní forma

účetní jednotky

ROMEA občanské sdružení

Nad Primaskou 38

Praha 10

10000

občanské sdružení

	Číslo řádku	Stav k rozvahovému dni		
		Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
A. Náklady				
A. I. Spotřebované nákupy celkem	1	519		519
A. I. 1. Spotřeba materiálu	2	519		519
A. II. Služby celkem	6	2 972		2 972
A. II. 6. Cestovné	8	90		90
A. II. 7. Náklady na reprezentaci	9	8		8
A. II. 8. Ostatní služby	10	2 874		2 874
A. III. Osobní náklady celkem	11	4 035		4 035
A. III. 9. Mzdové náklady	12	3 111		3 111
A. III. 10. Zákonné sociální pojištění	13	924		924
A. IV. Daně a poplatky celkem	17	6		6
A. IV. 16. Ostatní daně a poplatky	20	6		6
A. V. Ostatní náklady celkem	21	229		229
A. V. 18. Ostatní pokuty a penále	23	14		14
A. V. 21. Kursové ztráty	26	1		1
A. V. 24. Jiné ostatní náklady	29	214		214
Náklady celkem	42	7 761		7 761

	Číslo řádku	Stav k rozvahovému dni		
		Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
B. Výnosy				
B. I. Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem	43	393		393
B. I. 1. Tržby za vlastní výrobky	44	17		17
B. I. 2. Tržby z prodeje služeb	45	376		376
B. IV. Ostatní výnosy celkem	57	12		12
B. IV. 16. Kursové zisky	62	12		12
B. VI. Přijaté příspěvky celkem	73	74		74
B. VI. 27. Přijaté příspěvky (dary)	75	72		72
B. VI. 28. Přijaté členské příspěvky	76	2		2
B. VII. Provozní dotace celkem	77	7 042		7 042
B. VII. 29. Provozní dotace	78	7 042		7 042
Výnosy celkem	79	7 521		7 521
C. Výsledek hospodaření před zdaněním	80	-240		-240
D. Výsledek hospodaření po zdanění	82	-240		-240

Okamžik sestavení: 16.9.2013	Podpisový záznam statutárního orgánu: Ing. Zdeněk Ryšavý	Podpis osoby odpovědné za sestavení: Ing. Jan Hrubý	Razítko
Předmět činnosti č.1:	spolková činnost zaměřená na romskou komunitu		
Předmět činnosti č.2:			